

Journaal van Abel Tasman wordt opnieuw uitgegeven

Door Joep van Ruiten

LUTJEGAST ■ Het *Journaal* van Abel Tasman uit 1643 wordt opnieuw uitgegeven. Uitgeverij Waanders komt in maart met een hertaling van het verslag waarin is beschreven hoe de in Lutjegast geboren ontdekkingsreiziger in de zeventiende eeuw naar *Terra Cognita Australis* (Australië) vaart.

De hertaling en inleiding worden verzorgd door Vibeke Roeper en Diederik Wilde-man, twee historici die zijn gespecialiseerd in ontdekkingsreizen. Initiatief tot de hertaling van het journaal uit 1642 en 1643 komt van het Nationaal Archief.

Het *Journaal* van Abel Janszoon Tasman (1603-1659)

geldt als een van de topstukken van het Nationaal Archief, onder meer vanwege het nauwgezette verslag van de zeereis naar een gebied dat destijds ookwel het 'Grote Zuidland' werd genoemd. Aanleiding voor de uitgave is de 400ste verjaardag van het eerste Nederlandse contact met Australië.

Het verslag omvat uitgebreide beschrijvingen en illustraties, waaronder de oudste bekende afbeeldingen van Maori's. De illustraties zijn van de hand van koopman en kunstenaar Isaack Gilsemans die door het VOC de opdracht meekreeg: *'alle landen eylanden, hoecken, bochten, inwijken, baijen etc. die bejegenen en passeren sult, moeten ulieden perfect carteren en beschrijven'*.

Abel Tasman werd er 37 jaar naar de ontdekking van Australië door de VOC op uitgestuurd om als commandeur van de schepen de *Zeehaen* en de *Heemskerck* een weg te zoeken om ongehinderd in de Stille Oceaan te komen, oftewel een route naar Zuid-Amerika via de Australische wateren te vinden. Zijn tweede opdracht was 'de fabelachtige zilver- en goudeilanden' in de buurt van Japan te ontdekken.

Ruim drie maanden na zijn vertrek ontdekte Tasman hoge bergen, een eiland dat hij Van Diemensland noemde, naar zijn opdrachtgever. Later wordt het eiland omgedoopt tot Tasmanië. Tasman reisde verder oostwaarts en ontdekte op 13 december Nieuw-Zeeland waar bij een treffen met bewoners verschillende doden vallen: vier of vijf Nederlanders en een onbekend aantal Maori's. De plek van het treffen wordt Moordenaarsbaai genoemd.

Uiteindelijk bereiken de schepen de Stille Zuidzee en Batavia. Vervolgens zeilt Tasman verder naar de noordkust van Australië. Zijn ontdekkingsreis, een van de belangrijkste uit de zeventiende eeuw, wees uit dat 'het Zuidland' niet aan het poolland vastzit. Dat laatste riep weer nieuwe vragen op - aanleiding voor een tweede expeditie, die in 1644 werd uitgevoerd.

Maori's in de Moordenaarsbaai.

Illustratie: Nationaal Archief

9. 4. 2016 - 1.06